

2. uzdevums. (16 p.)

Izlasiet teikumus! Lieciet tajos nepieciešamās pieturzīmes!

1. Pavasaros kad uzziedēja ceriņi arī ābeles un ķirši Torņakalns neatvairāmi atgādināja jebkuru Latvijas mazpilsētu.
2. Torņakalnu šķērsoja dzelzceļš ļaujot turpināt braucienu vai nu uz Jelgavu vai vasarnīcu rajoniem kā Bulduri Edinburga Majori Dubulti un Karlsbāde.
3. Pāri Torņakalnam pacēlās Lutera baznīcas zvanu tornis Arkādijas parks ar retu augu un koku stādījumiem un tiltiņiem bija plašas apkārtnes saviesīgās dzīves centrs un Māras dzirnavu dīķa krastā vēl nebija uzceltas rakstnieku un mākslinieku mājas.
4. Torņakalnā dzimis Kārlis Padeģis latviešu mākslinieks kura izskats intriģēja daudzus jo viņa tumšie mati bija atsukāti atpakaļ un cieši pieglauti galvai bet piere padarīta augstāka izdzenot matus.
5. Kārlis Padeģis pirmais sāka lietot neparastus gleznu nosaukumus kuri protams rosināja skatītāju vērīgāk apskatīt darbu lai saprastu mākslinieka domu ideju.
6. Padeģu īpaši vilināja karnevāla gaisotne kad tiek atmestas daudzas ikdienā vispārpieņemtās normas jo arī krietna daļa viņa dzīves un mākslas atbilda masku balles noteikumiem un kāpēc gan brīžiem nepriecāties šajā pārvērtību gaisotnē?
7. Padeģa veidotie skatlogu noformējumi allaž bijuši iespaidīgi parasti viņš centās pārsteigt nejaušo garāmgājēju ar kādu šokējošu elementu par ko liecina piemēram viņa izkārtais paziņojums kādā veikalā Ziemassvētku vecītis šogad nenāks tādēļ rīdzinieki iepērcieties pašī!
8. Kārļa Padeģa māksla bija viņa dzīves saturs un palīdzēja piemirst slimību taču tā nekādā ziņā nebija glīts skaistums bet ironiski sāpīgs skats uz dzīvi ko viņš pats raksturoja kādā vēstulē 1931 gadā Tagad atliek vēl tikai darbs kurā apreibināties un kurā ielikt visu sevi un kurā smieties par dzīvi un sevi.

(Pēc J. Kalnača.)

3. uzdevums. (4 p.)

Aizpildiet tabulu, sagrupējot dotos vārdus! (Uzmanību! Divi vārdi lieki.)

<i>kulminācija</i>	<i>besis</i>	<i>dālderis</i>	<i>ironija</i>	<i>ortogrāfija</i>
<i>pants</i>	<i>ormanis</i>	<i>svešvārds</i>	<i>apčakarēt</i>	
<i>pedēklis</i>	<i>šopings</i>	<i>kubuls</i>	<i>aliterācija</i>	
<i>efektīvs</i>	<i>nenoteiksme</i>	<i>ortopēds</i>	<i>kruti</i>	<i>vaģars</i>

Termins		Slengs	Vecvārds
valodniecības	literatūrzinātnes		

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

8. _____

Kopā par
2. uzd.:

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

Kopā par
3. uzd.:

4. uzdevums. (4 p.)

Izlasiet tekstu!

Žurnālists. Kādi varētu būt nākamie Latvijas 90 gadi?

Ēriks Stendzenieks, reklāmas guru. Nevieni nezina, kāda pasaule būs pēc pieciem gadiem, jo izmaiņas, kuras kādreiz notika 1000 gadu laikā, tagad norisinās pusgadā. Sabiedrība kļuvusi plastiskāka, gan ekonomikas likumi elastīgāki, arī veids, kā mēs sazināties, mainās zibenīgi. Es gribētu teikt, ka Latvija sava *de jure* statusā pastāvēs pilnīgi noteikti. Latvijā dzīvos labāki cilvēki, kurus virzīs vērtības, nevis intereses.

Žurnālists. Kas tās varētu būt par vērtībām?

Ēriks Stendzenieks. Atbildība. Atbildība par savu rīcību sabiedrības priekšā. Nedari otram to, ko negribi, lai dara tev. Tiekšanās pēc vērtībām vienmēr veicina lielāku labklājību nekā tiekšanās pēc paša labklājības. Piemēram, Dānijā cilvēki atbild ne vien par savu, bet arī par savu apkārtējo rīcību. Šodien mēs audzinām bērnus pēc principa – kļūdīties ir sliktākais, ko mazais var izdarīt. Tā mēs viņus mērķtiecīgi apslāpējam. Laimīgas Latvijas nākotnes garantija – audzināt radošu paaudzi. Bērnus, kuri domā, nevis atkārto. Bērnus, kuri nāk klajā ar idejām, nevis izpilda priekšrakstus.

Žurnālists. To valstiskā līmenī ļoti sarežģīti izdarīt. Nevar būt tādas universālas formulas, ko var izplatīt skolās, jāmainās domāšanai.

Ēriks Stendzenieks. Nedomāju, ka ar likumu var pavēlēt, kādam jābūt radošam cilvēkam, bet sabiedrībā jau ir tāds darvinisms kā dabā. Ja tu redzi, ka jaunajā laikmetā vairāk sasniedz tie, kas mēģina, kļūdās, ceļas, atkal mēģina, un nevis tie, kas vienkārši izpilda priekšrakstus, tad, iespējams, vairāk cilvēku mēģinās saviem bērniem mācīt domāt.

Žurnālists. Kādi ir latvieši?

Ēriks Stendzenieks. Latvieši ir izcili apķērīgi, ārkārtīgi talantīga tauta ar diviem trūkumiem. Pirmkārt, pašironijas trūkums. Tas liedz mums tvert lietas viegli, mums visu laiku liekas, ka mūs mēģina aizvainot vai nodarīt pāri. Otrkārt, latvieši neprot būt paši. Viņi reizēm ir mazliet ciniski romantiķi vai nihilistiski ideālisti. Latvieši parasti atstāj atkāpšanās ceļu.

Žurnālists. Kā risināt šo pašapziņas problēmu?

Ēriks Stendzenieks. Pamazām, ar uzslavām. Es latviešiem nemēģinātu iestāstīt, cik mēs esam labi, vareni. Es sameklētu ārvalstu ekspertus, kas no savām pozīcijām uzrakstītu, cik latvieši ir fantastiski. Diemžēl mēs ticam tikai citiem, bet neticam sev.

Latviešiem šķiet, ka mums kaut kas automātiski pienākas. Ja mūsu vajadzības netiek apmierinātas, mēs meklējam vainīgo, nevis novērtējam reālo situāciju.

(Pēc Valsts prezidenta kancelejas un izdevniecības „Žurnāls Santa” jubilejas izdevuma Latvijas 90. gadadienai materiāliem.)

4.1. Uzrakstiet teksta mērķi!

4.1. _____

4.2. Kuram literārās valodas stilam atbilst šis teksts?

4.2. _____

4.3. Uzrakstiet divas tekstā saskatāmās šī literārās valodas stila īpatnības!

• _____

4.3. _____

• _____

Kopā par
4. uzd.:

5. uzdevums. (6 p.)

Katru vārdu iesaistiet teikumā tā, lai atklātos vārda saturiskā nozīme!

Efektīvs _____

Efektīgs _____

Uzņemt _____

Pieņemt _____

Aicinājums _____

Izaicinājums _____

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

Kopā par
5. uzd.:

Kopā par
1. daļu:

**EKSĀMENS LATVIEŠU VALODĀ UN LITERATŪRĀ
12. KLASEI
2009. gada 1. jūnijā
SKOLĒNA DARBA LĀPA**

3. daļa

KODS

									-				V	L	L
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---	--	--	--	---	---	---

**EKSĀMENS LATVIEŠU VALODĀ UN
LITERATŪRĀ
12. KLASEI**

3. daļa

Apvelciet ar aplīti pildītā varianta burtu!

A B C

2009

3.

- A. Raksturojiet prozas darba fragmenta vēstījuma veidojumu (vēstījuma elementus, formu)!
- B. Raksturojiet lugas fragmenta uzbūvi (kompozīciju, dialoga veidojumu, remarkas)!
- C. Raksturojiet dzejoļa kompozīciju, panta formu, ritmu!

4.

- A. Raksturojiet prozas darba fragmenta varoņus!
- B. Raksturojiet lugas varoņus un to savstarpējās attiecības!
- C. Raksturojiet dzejoļa tēlus!

Izlasiet tekstus! Izvēlieties vienu no tekstiem un analizējiet to, veicot uzdevumus, kas apzīmēti ar tekstam atbilstošo burtu! Atbildes pamatojiet ar piemēriem no teksta! (30 punkti.)

A**Regīna Ezera****Zemdegas (1977)**

Fragments

Lelde dzird jau pirmo aicinājumu, taču nevar uzreiz ar kājām pagaldē uztautīt apavus, un, kad sauciens atskan pa otram lāgam, viņa pieliecas un ar rokām čamda pa galda apakšu, grābstīdamās kā akla uz labu laimi ar itin kā stīvi nosalušiem pirkstiem, jo tēva balss dzedrais tonis viņu reizē steidzina un stindzina. Viņa cenšas kustēties ātri, bet pinas kā pa miegiem, gan apzinādamās, ka šī kavēšanās tēvu tikai sadusmo, vēl vairāk – sanikno ar katru novilcinātu sekundi, taču nespēdama neko ar sevi padarīt. Pazīstamie lokanie un vijīgie locekļi – kājas, rokas – gluži kā nepieder viņai, un sirds pukst nevis tur, kur parasti, bet kaut kur augstāk, kaklā, rīklē, un viņa lūko to norīt kā iesprūdušu kumosu.

Tā, beidzot čības rokā. Viņa uzauj tās un tuvojas durvīm, saspringusi kā sītiena gaidās. Viņa visu laiku zināja, ka pienāks šis brīdis, augu dienu apzināti un neapzināti viņa gaidīja to un baidījās no tā, un pūlējās to novilcināt, aizbīdot sazin kur nākotnē, kur tam vajadzēja izšķīst laika nenoteiktībā. Viņa tika tam gatavojusies, bet nevarēja iedomāties, cik lielas īstenībā būs izbailes, kas viņu pārņems šajā acumirkļī, it kā tuvojoties moku solam, šīs gandrīz vai baismas, kuras tagad uznirušas no aizmirstības, atvedinot to briesmīgo, ko viņa visu dienu pūlējās un nevarēja atcerēties un ko bija baigi atcerēties, bet ko atsaukt prātā sazin kāpēc šķita ļoti būtiski un svarīgi.

Un nu tagad, tuvojoties durvīm, aiz kurām gaida tēvs, pašā nepiemērotākajā brīdī no visiem, kādu vien var iztēloties, kad jāsakopo domas un spēki gaidāmajai sarunai, šajā visneatbilstošākajā mirklī viņa negaidot atminas to – savu pagājušās nakts sapni – un viscaur nervozi nodreb no šīs atceres. Viņa pēkšņi atkal uztver gandrīz izgaisušo murgaino vīziju aprises, kas šķietami uz laiku laikiem un uz neatgriešanos bija iegrimušas pagājībā, bet nu atkal ceļas augšup, rēgaini uzpeldot no zemapziņas.

– Lelde, nu, kas tad ir? – viņu sasniedz jauns, jau pavisam nepacietīgs uzsuciens. – Tu nāksi vai nenāksi?

Jā, – viņa nespodri atbild, lūkodama saņemties un domāt par ko citu, izdzēst šo ainu un pievērsties kam citam, it kā šausmalas, ko viņa izjūt atceroties, būtu ierakstītas viņas sejā un, strāvojot no viņas kā plūsma, ar šausminošo atklāsni spētu apņemt arī tēvu.

Beidzot viņa ieiet, un pirmais skatiens krīt uz pašas lietām tēva rokās, un sejā spēji iesitas asinis, un pietvīkums izplūst pa to kvēli un kaistoši no kleitas apkakles līdz matu ielokam. Leldi satriec mantu atkailinātā intimitāte, kas, izvilka no kabatas tumsas un aizsega atklātībā un gaismā izlikta vispārējai aplūkošanai uz divām platām, divām lielām delnām, šķiet apkaunojoša un nožēlojama. Mutauti izskatās saburzīti un neliekas pārāk tīri, un trīss ir patiešām briesmīgs, aizmirsts kabatas stūrī, apvazāts, savārtīties un nospūris, kā sūkāts ar visu papīrīti un pēc tam atlikts atpakaļ. Un nu šīs lietas atsegušās ar tādu izaicinošu nekaunību kā no vēdera dobuma izņemtas iekšas, šausminot ar savu derdzīgumu, kuru viņa tā pa īstam līdz šim nemaz neapzinājās.

– Nu, kā tu to izskaidro? – vaicā tēvs. – Tu taču neapgalvosi, ka tas ielikts kabatā slepeni, bez tavas ziņas un vienīgi aiz pārpratuma nomaskēts ar piešķautniem mutautiem?

Ak, patiešām! Tēvs taču runā par cigaretēm, par to paciņu, ko viņa šodien nopirkusi un aizmirsusi kabatā un kas tagad gluda, spoža un neskarta – pati lepnākā un cēlākā no viņas mantām – spīdina gludo, bālgano, ar celofānu pārvilkto sānu.

Jā, – viņa ātri teic, nedomādama par to, ko saka.

Kas «jā»? Tātad aiz pārpratuma?

N-nē, – viņa aprauti saka.

Nu, «jā» vai «nē»?

Viņa skatās tēva sejā, atkal pavisam nelaikā ar lielu skaidrību to atvedinot atmiņā tādu, kāda tā izskatījās sapnī.

Nē! – viņa strauji atkārtu, pussolīti atkāpdamās, un viņas lūpas krampjaini savelkas.

Labi, tad iesim tālāk.

Brīdi viņi abi klusē, šķietami gaidot, kurš turpinās, it kā runāt negribētos ne vienam, ne otram. Beidzot atkal ieteicas tēvs:

– Vakar tu viltoji zīmi fizikultūras stundai, samērā prasmīgi, atklāti sakot, pat pārsteidzoši lietpratīgi, jādodomā, ne bez cītīgiem treniņiem atdarinājusi manu parakstu... – Viņš no jauna apklust, iespējams,

tagad gaidot no Leldes paskaidrojumus vai iebildumus, vai kādus novēlotus atvainošanās vārdus, bet, kad nekas tā arī neseko, atkal, mazu brīdi vilcinājies, turpina: – Šodien tu pārnes cigaretes. Un rīt?... Varbūt rīt tu pārrādīsies jau ar pus-stopu, ko? – viņš piebilst, uzsvērti sadalot un saskaldot šo vārdu – vārdu «pusstops», itin kā izspļaujot katru balsienu.

Lelde nesaka neko.

Nu? – tēvs paskubina.

Nē, – viņa vēlreiz nenoteikti nomurmina.

Kas atkal par «nē»?

Taču Lelde nezina kāpēc netiek prom no šiem diviem īsajiem, strupajiem vārdiem, šiem «jā» un «nē», itin kā tie būtu buramvārdi, kas spēj pasargāt no ļaunas mēles un ļaunas acs. Ir redzams un manāms, cik stipri tie tēvu kaitina un cik strauji rūgst tēva nepacietība, bet viņa neko nespēj padarīt. Viņa sajūt, ka tūlīt, tūlīt tas nenovaldīsies un atkal tāpat kā vakar grūšus izgrudīs ko tādu... tādu... ka vārds noplīkšķēs kā pļauka vai kā spļāviens. «Pag, ko viņš sacīja vakar?» Lelde domā, lai gan labāk būtu to neatminēties. «Tāds divains... tāds svešāds – kā cilvēka, kā dzīvnieka apzīmējums.»

Abpus tēva mutei saspringst muskuļi, savilkdami lūpas plānā, taisnā švīkā, un vaibsti kļūst asi un deguns smails, un āda nobāl līdz dzeltenīgam ziloņkaula tonim, uzreiz pārvēršot visu seju un darot to ļoti saltu.

Tabačnice tāda! – beidzot tēvs izgrūž caur sakostiem zobiem. – Pīpmanīša! – tas saka ar aizturētām dusmām un atklātām nievām un raugās lejup uz viņu kā uz kaut ko netīru un pretīgu, kā uz kaut ko samītu un uzšķērstu, kā uz kaut ko pūstošu un smirdīgu, no kā nelabumā aizraujas elpa un šķebīgumā trīc nāsis. Neviens klieziens un nekādas lamas nevar mēroties nicinājumā un izsmieklā ar šo dziļa riebuma pilno skatienu, ar kādu tēvs lūkojas uz viņu no sava lielā stāva un nesatricināmās taisnības augstumiem, un, prasot un pieprasot no viņas paskaidrojumus un atbildes, tas vienlaikus ar katru kustību un katru vaibstu, ar visu būtību apliecina, ka netic nekam un ka neticēs itin gluži nekam, lai ko viņa arī teiktu, jau iepriekš noraidot viņas taisnību un pat domās nepieļaujot viņas taisnības esamību un iespējamību. Tēvs gaida tikai vienu: pakļaušanos, nožēlu, atvainošanos. Tēva rokās ir lietiskie pierādījumi, salīdzinājumā ar tiem Leldes rīcības neskaidri apjaušamie un vēl vājāk pamatojamie cēloņi ir tik nepārliecinoši un naivi, tik smieklīgi un nožēlojami... Tēva pusē ir dzelžainā loģika un fiziskā spēka acīm redzams pārsvars, un tas dzen Leldi sprostā, slazdā, lamatās, lauž transam līdzīgo stingumu, un pēkšņi viņa iekliedzas spalgā, aizlauztā zaķa balsī:

Un tu? Tu? Tu lien manā somā... un izokšķerē manas kabatas! Tu...

Tā, gatavs, nu arī tēvs sāks kliegt, tagad beidzot neizturēs un sāks kliegt, taču tas tikai iesmejas – nicinoši un auksti.

Ļoti jauki, ka pēc vakardienas notikumiem tevi vismaz sākusi interesēt šādu un tamlīdzīgu parādību ētiskā puse, ko līdz šim diemžēl nevarēja manīt. Kaut vai spriežot pēc tavām fiktīvajām fizikālās kultūras zīmēm. – Viņa izdara instinktīvu atvairošu un noliedzību kustību, taču tēvs nemainīgi turpina: – Tikai, kā šķiet, tu pārprati mūsu attiecību raksturu. Nevis tu esi manējais, bet es esmu tavs tēvs, un nevis tev par mani, bet man jāatbild par tevi – morāli un juridiski. Un tik ilgi, kamēr manos pienākumos ietilps šī atbildība, es katreiz izvēlēšos arī rīcības metodes. Neprasot nevienam atļauju, mīļā sirds, un ne ar vienu nesaskaņojot savus ieskus. Tātad lūdzu to iegaumēt. Un vispār... Vāc prom, riebjas skatīties! – tēvs piepeši skarbi izgrūž, krasi mainot toni, kā kad pašam dergtos un vairs nebūtu paciešams un izturams vārdu nesteidzīgais, rāmi vēsais plūdums, un, paturot sev tikai cigaretes, sviešus nosviež uz krēsla Leldes mantas, tā ka īriss nopakšļ uz grīdas un paveļas zem sēdekļa. – Un nākamajā reizē es būšu spiests spert radikālus soļus. Tā ka liec aiz auss! Nu, vāc, vāc projām! Ļuļķētāja!

Nelūkodamās tēvā, Lelde sāk lasīt kopā savas lietas...

B**Evita Sniedze****Līdz Araratam (2008)**Luga divos cēlienos
Fragments**Jānis** – katoļu mācītājs**Stefans, saukts Stīvs** – šoferis**Valters** – ārsts**Beatrise, saukta Beta** – skolotāja

2. cēliens

3. aina

(Pēc pāris nedēļām. Stefans sēž pie galdiņa. Nāk Jānis.)

JĀNIS. Viņa atnāks.

STEFANS. Paldies tev. Ko lai es viņai saku?

JĀNIS. Tas jāizdomā tev pašam.

STEFANS. Kā lai izdomā vārdus, kas atkaro?

JĀNIS. Nebaidies grēksūdzēs! Un vārdu. Bez tiem tu nekā nepateiksi.

STEFANS. Ai, labi, vēl drusku laika! Es vēlāk... tomēr...

JĀNIS. No kā tev bail?

STEFANS. No visa. Varbūt es negribu skaidrības. *(Aiziet. Pēc mirkļa nāk Beta.)*

JĀNIS. Tevi gribēja satikt viens cilvēks.

BETA. Es zinu. Un man ir bail.

JĀNIS. Es to vien dzirdu, ka visiem bail. No kā? Ļautiņi mīļie! Izklausās pēc gaušanās. Ej un glāb vienreiz to nelaimīgo Stefanu, tu taču viņu mīli, vai ne?

BETA. Kur es likšu to pliko mīlestību... *(Nāk Valters.)*JĀNIS. Sveiks! *(Un aiziet.)**(Valters iet, lai noskūpstītu Betu, viņa maigi atraida to. Mēms jautājums.)*

BETA. Piedod, es... mīlu citu.

VALTERS. Kā? Tu mānies?

BETA. Nē.

VALTERS. Un tas viss, kas starp mums bija?

BETA. Es nevaru tevi ilgāk mānīt. Un sevi arī ne...

VALTERS. Man bez tevis te nav ko iesākt.

BETA. Es reiz solījos kādam citam.

VALTERS. Tas bija tik sen. Viss ir mainījies.

BETA. Tas tiesa.

VALTERS. Bet tas ir absurdi. Tu neesi nekāda Kristīne.

BETA. Un te nav neviena Edgara.

VALTERS. Viņš nopostīs tavu dzīvi.

BETA. Var būt, ka es nevarēšu dzīvot savējo, ja nebūšu kāda dēļ darījusi visu, kas manos spēkos.

VALTERS. Nezināju, ka tev ir pašnāvnieciskas tieksmes.

BETA. Es arī ne.

VALTERS. Un tu domā, ka es palikšu te, noskatīšos, kā tu mokies?

BETA. Nekur nav teikts, ka tās būs mokas.

VALTERS. Interesanti, kas tad.

BETA. Un ja nu tā ir laime?

VALTERS. Muļķības. Tu neko neesi sapratusi.

BETA. Var būt, ka vismazāk te vajag ko mēģināt saprast.

VALTERS. Tās ir skaistas frāzes. Tikai frāzes. Dzīve ir...

BETA. Es zinu...

VALTERS. Neko tu nezini. Kas no šīs tā saucamās mīlestības paliks pāri pēc dažiem gadiem? Varbūt jau pēc dažiem mēnešiem. Tu nogursi.

BETA. Izbeidz...

VALTERS. Tas ir bezjēdzīgi. Un nevienam nav vajadzīgs.

BETA. Tu labi zini, kuram tas ir vajadzīgs.

VALTERS. Nu labi. Stefanam?

BETA. Varbūt man pašai.

VALTERS. Ak Dievs, tu esi ideāliste! Piedod, es tikai runāju... Es tevi...

BETA (*pārtrauc, uzliek plaukstu uz viņa lūpām*). Es zinu, nesaki, lūdzu, lūdzu, nesaki... Man jau tāpat... nav viegli...

VALTERS. Un tev nekļūs vieglāk, ja tu... žēlodama... ar Stefanu.

BETA. Man nekļūs vieglāk, ja arī ar tevi... žēlodama. Var būt, ka es vispār ne ar vienu. Piedod man, lūdzu!

VALTERS. Ne jau tev manu piedošanu vajag, vai ne? Tu gribi šķirties mierā — lai visiem labi. Bet tā nebūs. Tu esi atņēmusi manu cerību. Un piedošanas nebūs. Es to tavu Stefanu... Viņš ir manās rokās...

BETA. Valter, ko tu runā! Valter!

VALTERS. Es neesmu nekāds labais. Un tad, kad tas tavs Stefans gulēs grāvī un tu mēģināsi viņu dabūt ārā, negaidi, es neapstāšos, es nevilkšu viņu un tevi ārā. Es aizbraukšu jums abiem garām, un jūs tur elposiet manas jaunās mašīnas putekļus.

BETA. Tu kļūsti jauns.

VALTERS. Kurš tev teica, ka es tāds jau neesmu? Var būt, ka tu esi vienīgā, kas mani no tā varēja glābt. Var būt, ka man vajag glābiņa vairāk nekā tavam Stefanam. Un es tev to lūdzu pirms laika un tagad.

BETA. Var būt, ka tā es glābjos pati.

VALTERS (*pasmaida ironiski*).

BETA. Var būt, ka tā ir mīlestība. Saproti.

VALTERS. Nē. Un nemaz negribu saprast. Jo es arī tevi... Lai paliek! Paliec sveika. (*Grasās iet prom, Beta aiztur, noglāsta viņam vaigu.*)

BETA. Vienalga, piedod! (*Valters aiziet. Nāk Stefans.*)

STEFANS. Es jums atkal traucēju...

BETA. Tu esi smieklīgs.

STEFANS. Tu koķetē ar viņu un gribi, lai es mierīgi noskatos.

BETA. Nevieni tev neliek skatīties! Man vispār no tevis neko nevajag!

STEFANS. Ko tu gribi, lai es daru? Lai ūdenī lecu? Vai ugunī?

(*Beta grib iet prom. Stefans skrien viņai pakaļ.*)

STEFANS. Piedod! Es tikai... es baidos tevi zaudēt. Tu man esi viss. Ļauj man runāt, lūdzu. Es tev teicu, ka briesmīgākais, kas var būt, ir tas, ka tu ar Valteru... Piedod. Visbriesmīgākais būs tad, ja tu nebūsi laimīga. Un es nezinu, vai spēšu tevi darīt laimīgu. Es varu tikai mīlēt. No visas sirds. Vairāk neko es nevaru tev solīt...

BETA. Kas mani žēlos manā izmisumā?

STEFANS. Es.

BETA. Tu taču pat nepamanīsi to.

STEFANS. Es darīšu visu, kas manos spēkos. Visu mūžu.

BETA. Es zinu. Ak Dievs, kā es to zinu! Atstāj, lūdzu, mani. Dod man vēl mazdrusciņ laika. (*Stefans pienāk pie Betas, viegli noskūpst un aiziet.*) Ja es varētu aizbēgt. (*Nāk Valters.*)

VALTERS. Piedod, es te pirmīt sarunāju... Man bez tevis te nav ko palikt. Vai tu iedomājies, cik man būs smagi, redzot tevi diendienā... ar viņu?

BETA. Es nepalikšu. Bet tev gan jāpaliek! Tev ir svētīts darbs.

VALTERS. Tā nav teorētiska lieta.

BETA. Tu būsi vēl laimīgs.

VALTERS. Kā tev nav kauna tā teikt?

BETA. Te ir labi ļaudis. Būs labi. (*Viņa saņem Valtera roku.*) Es varbūt izturētu ar tevi gadu, varbūt divus. Tu esi labs, bet... mana sirds pieder citam.

VALTERS. Tu man atdevi dzīves jēgu. Es atklāju, ka atkal spēju mīlēt.

BETA. Es arī. Tieši tāpēc.

VALTERS. Es tev varu dot visu.

BETA. Man nevajag visu. Man vajag tikai...

VALTERS. Tu neko nesaproti no dzīves. Tas tavš ideālisms noplaks. Mīlestība nepastāv mūžīgi.

BETA. Un ja nu?

VALTERS. Viss zūd.

BETA. Nē, tā nevar būt.

VALTERS. Tu vēl esi pārāk jauna.

BETA. Arī tu neesi nekāds vecais.

VALTERS. Es tevi gaidīšu visu mūžu. Tev tas ir jāzina.

BETA. Paldies tev. (*Noskūpst Valteru uz pieres. Viņš aiziet. Beta sēž, nāk Jānis.*)

JĀNIS. Zini, pie manis šajās dienās pirmoreiz mūžā bija atnākuši divi vīrieši. Uz baznīcu. Un viņi lūdza Dievu. Lai Tas viņiem dotu tevi... Bet viss tavās rokās, Beta. Viņu dvēseles pilnas ilgu.

BETA. Kāpēc man tāds...

JĀNIS. Krusts?

BETA. Un tu to sauc par mīlestību?

JĀNIS. Par dzīvi — varbūt.

BETA. Es gribu būt laimīga.

JĀNIS. Tātad tu esi izlēmusi?

BETA. Es nezinu. Es gribu tikai mīlēt.

C**Ronalds Briedis****Osta**

Kuģis pie kuģa
Borts pie borta
Klājs pie klāja

No viena krasta līdz otram

Lūk Odisejs dodas mājās
Uz „Titānika”
Lūk Tēsējs cenšas sameklēt
Baltu buru
Uz apkvēpuša tvaikoņa
Lūk Jāsons ar vīriem
Ceļ kuģi uz pleciem
Lai iznestu to laukā
No vispārējā sastrēguma

Airis pie aira
Enkurs pie enkura
Kūlis pie kūļa

Nav pat kur adatai nokrist

Lūk aizslīd Pantagriela flote
Mīlzu pudelēs
Lūk Brants un Rembo
Saskandina bortus
Lūk burinieks ar
Jorika galvaskausu uz karoga
Ved Hamletu uz Angliju

Branga pie brangas
Rāja pie rājas
Masts pie masta

Ne jūra bet mežs

Lūk Robinsons Krūzo apmainās biļetēm
Ar Guliveru
Lūk trīs vaļi tur
Grimstošo „Pekodu”
Lūk Vitmens pārskaita Homēra kuģus

(No krājuma „Asaru gāze”, 2004.)